

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาเรื่อง ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา เวลาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด รายได้โดยประมาณต่อเดือน หน่วยงานในสังกัด ตำแหน่งในหน่วยงาน และประเภทของหน่วยงานที่สังกัด มีรายละเอียดตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูล	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ	หมายเหตุ (n = 350)
1. เพศ			
1. ชาย	259	74.0	
2. หญิง	91	26.0	
2.อายุ			
1. ต่ำกว่า 30 ปี	4	1.1	
2. 31 – 35 ปี	20	5.7	
3. 36 – 40 ปี	40	11.4	
4. 41 – 45 ปี	77	22.0	
5. 46 ปี ขึ้นไป	209	59.7	
3. วุฒิการศึกษา			
1. ปริญญาตรี	23	6.6	
2. สูงกว่าปริญญาตรี	327	93.4	
4. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดตามที่ระบุในข้อ 3 มาแล้วเป็นเวลา			
1. ต่ำกว่า 5 ปี	172	49.1	
2. 5 - 10 ปี	111	31.7	
3. 11 - 15 ปี	28	8.0	
4. มากกว่า 15 ปี	39	11.1	
5. รายได้ของท่านโดยประมาณต่อเดือน			
1. 10,000 - 15,000	24	6.9	

2. 15,000 – 20,000	36	10.3	
3. 20,000 - 25,000	53	15.1	
4. 25,000 – 30,000	52	14.9	
5. 30,000 ขึ้นไป	185	52.9	
6. หน่วยงานในสังกัด			
1. ราชการ	342	97.7	
2. รัฐวิสาหกิจ	-	-	
3. เอกชน	8	2.3	
4. อื่นๆ	-	-	
7. ตำแหน่งงานของท่านในหน่วยงาน			
1. ผู้บริหารระดับสูง	64	18.2	
2. ผู้บริหารระดับต้น	79	22.6	
3. ผู้บริหารระดับกลาง	68	19.4	
4. ผู้ปฏิบัติงาน	139	39.7	
8. ประเภทของหน่วยงานที่สังกัด			
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	52	14.9	
2. เกษตรกรรม	-	-	
3. การแพทย์และสาธารณสุข	-	-	
4. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	
5. การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	231	66.0	
6. สื่อมวลชน	-	-	
7. ธุรกิจและอุตสาหกรรม	-	-	
8. เศรษฐศาสตร์	-	-	
9. บริการสาธารณสุขภาค	-	-	
10. การธนาคาร	-	-	
11. อื่นๆ (โปรดระบุ)	67	19.1	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 74.0 นอกจากนั้นเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 59.7 รองลงมาอายุ 41 – 45 ปี 36 – 40 ปี 31 – 35 ปี และ ต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 22.0, 11.4, 5.7 และ 1.1 ตามลำดับ วุฒิการศึกษา เกือบทั้งหมดจบ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 93.4 มีเพียงร้อยละ 6.6 เท่านั้นที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และ ส่วนใหญ่จบการศึกษามาแล้วเป็นเวลาต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 49.1 รองลงมาจบมาแล้ว เป็นเวลา 5 - 10 ปี ร้อย ละ 31.7 นอกจากนั้นจบมาแล้ว เป็นเวลา มากกว่า 15 ปี และ 11 – 15 ปี ร้อยละ 11.1 และ 8.0 ตามลำดับ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 30,000. บาท ขึ้นไป ร้อยละ 52.9 มีเพียง ส่วนน้อยที่มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท ร้อยละ 6.9 และ รายได้ระหว่าง 15,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 10.3 ส่วนรายได้ระหว่าง 20,000 - 25,000 บาท และ รายได้ระหว่าง 25,000 – 30,000 บาท มี

จำนวนพอๆ กันคือ ร้อยละ 15.1 และ 14.9 ตามลำดับ หน่วยงานที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ สังกัดหน่วยงานราชการ ร้อยละ 97.7 มีเพียง ร้อยละ 2.3 เท่านั้น ที่สังกัดหน่วยงานของเอกชน ตำแหน่งใน หน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น ผู้บริหารระดับกลาง มีจำนวนพอๆ กัน กล่าวคือ ร้อยละ 18.2, 22.6, และ 19.4 ตามลำดับ ส่วนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานมีมากกว่าตำแหน่ง อื่นๆ คือร้อยละ 39.7 ประเภทของหน่วยงานที่สังกัด ส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานทางการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ร้อยละ 66.0 รองลงมา สังกัดหน่วยงานอื่นๆ ร้อยละ 19.1 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร้อยละ 14.9 ส่วนสังกัดอื่นๆ ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายใดระบุไว้เลย

1.2 ผลการศึกษาความต้องการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2.1 ผลการศึกษาความต้องการศึกษาระดับปริญญาเอก (จำนวน ร้อยละของความต้องการ ศึกษาต่อ)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละของความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตร

ข้อมูล	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ	หมายเหตุ (n = 350)
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดทำการสอนระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาไปแล้ว ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1/2550 ท่าน ต้องการศึกษาต่อในรุ่นต่อไป หรือไม่			
1. ต้องการ	146	41.7	
2. ไม่ต้องการ	204	58.3	
ถ้าท่านต้องการโปรดตอบข้อต่อไป หากไม่ต้องการโปรดข้ามไปตอบข้อ 13			
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดสอนระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการ บริหารจัดการการศึกษาในปี 2550 ไปแล้วนั้น ท่านคิดว่าจะสามารถสมัครเข้า ศึกษาต่อในรุ่นต่อไปได้ในปีใด			
1. ปี 2551 ภาคเรียนที่ 1	40	11.4	
2. ปี 2552 ภาคเรียนที่ 1	61	17.4	
3. ปี 2553 ภาคเรียนที่ 1	13	3.7	
3. ปี 2554 ภาคเรียนที่ 1	201	57.4	
4. อื่นๆ (โปรดระบุ)	35	10.0	
11. ระดับความสนใจและความต้องการในการสมัครเข้าศึกษา สาขาวิชาการบริหาร จัดการการศึกษา ระดับปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม			
1. มาก	80	22.9	
2. ปานกลาง	70	20.0	
3. น้อย	200	57.1	

12. หากค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิชา การบริหารจัดการการศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตลอดหลักสูตรประมาณ 300,000 – 350,000 บาท หรือเฉลี่ยภาคเรียนละประมาณ 50,000 – 60,000 บาท ท่านพร้อมจะศึกษาหรือไม่			
1. จะศึกษาอย่างแน่นอน	36	10.3	
2. จะศึกษาหากมีทุนการศึกษา / ผู้สนับสนุนทางการเงิน	94	26.9	
3. ไม่พร้อมจะศึกษาในขณะนี้	16	4.6	
4. อื่นๆ (โปรดระบุ)	204	58.3	
สำหรับท่านที่ไม่สนใจสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โปรดตอบข้อ 13 ต่อไปนี้			
13. การที่ท่านไม่ต้องการศึกษาหลักสูตรนี้ เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
1. ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆ มากกว่า	4	1.1	
2. เชื่อมั่นในคุณภาพบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ มากกว่า	43	12.3	
3. ยังมีภาระรับผิดชอบในครอบครัว	137	39.1	
4. มีปัญหาด้านค่าใช้จ่าย	166	47.4	
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)	-	-	

จากตารางข้างต้นอธิบายได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดทำการสอนระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาไปแล้ว ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1/2550 นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อในรุ่นต่อไป ร้อยละ 58.3 แต่จำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ มีมากพอสมควรคือ ร้อยละ 41.7 และผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเดียวกันนี้ คิดว่าจะสามารถสมัครเข้าเรียนระดับปริญญาเอก ในปีการศึกษา 2554 ภาคเรียนที่ 1 มากที่สุด ร้อยละ 64.0 ส่วนที่คิดว่าจะสมัครเข้าเรียนในปีการศึกษา 2551, 2552 และ 2553 ร้อยละ 12.3, 19.1 และ 4.6 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจและต้องการสมัครเข้าศึกษา สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ระดับปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 57.1 ส่วนความสนใจและต้องการสมัครเข้าศึกษา ระดับมาก และระดับปานกลาง มีจำนวนพอๆ กัน ร้อยละ 22.9 และ 20.0 ตามลำดับ

และ หากค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิชา การบริหารจัดการการศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตลอดหลักสูตรประมาณ 300,000 – 350,000 บาท หรือเฉลี่ยภาคเรียนละประมาณ 50,000 – 60,000 บาท ท่านพร้อมจะศึกษาหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า จะศึกษาอย่างแน่นอน ร้อยละ 10.3 จะศึกษาหากมีทุนการศึกษา / ผู้สนับสนุนทางการเงิน ร้อยละ 26.9 ไม่พร้อมจะศึกษาในขณะนี้ ร้อยละ 4.6 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบโดยไม่ระบุเหตุผล ร้อยละ 58.3 สำหรับท่านที่ไม่สนใจสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ร้อยละ 47.4 รองลงมา เห็นว่ายังมีภาระรับผิดชอบในครอบครัว ร้อยละ 39.1 เชื่อมั่นในคุณภาพบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ มากกว่า ร้อยละ 12.3 และ ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆ มากกว่า มีเพียงร้อยละ 1.1 เท่านั้น

1.2.2 ผลการศึกษาประเด็นที่มีผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก

ประเด็นที่มีผลในการตัดสินใจสมัครเข้าศึกษาต่อ	จำนวนร้อยละในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก			
	น้อยที่สุด (คน/ร้อยละ)	น้อย (คน/ร้อยละ)	มาก (คน/ร้อยละ)	มากที่สุด (คน/ร้อยละ)
1. ความเชื่อมั่นในสถาบัน.....	-	49/14.0	139/39.7	162/46.3
2. หลักสูตร/วิชาที่ศึกษา.....	-	45/12.9	142/40.6	163/46.6
3. รูปแบบวิธีการศึกษา.....	-	37/10.6	170/48.6	143/40.9
4. ภาระหน้าที่การงานและครอบครัว	-	16/4.6	110/31.4	224/64.0
5. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเมื่อสำเร็จการศึกษา	4/1.1	39/11.1	156/44.6	151/43.1
6. การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา	20/5.7	65/18.6	134/38.3	131/37.4
7. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	-	8/2.3	91/26.0	251/71.7
8. อื่นๆ (โปรดระบุ)	-	-	-	-

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่มีผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชา การ
บริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบข้อมูลที่สำคัญในแต่ละประเด็น ดังนี้

ความเชื่อมั่นในสถาบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษา
ต่อระดับปริญญาเอก ระดับมากที่สุด ร้อยละ 46.3 และเห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจรองลงมา ระดับมาก และ
ระดับน้อย ร้อยละ 39.7 และ 14.0 ตามลำดับ

หลักสูตรวิชาที่ศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนใกล้เคียงกันเห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจใน
การศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ระดับมากที่สุด และระดับมาก ร้อยละ 46.6 และ 40.6 ตามลำดับ ส่วนที่เห็น
ว่ามีผลระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 12.9 เท่านั้น

รูปแบบวิธีการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับ
ปริญญาเอก ระดับมาก ร้อยละ 48.6 เห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 40.9 ส่วนที่เห็นว่ามี
ผลต่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 10.6 เท่านั้น

ภาระหน้าที่การงานและครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจ
ในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.0 และเห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจ ระดับมาก
ร้อยละ 31.4 ส่วนที่เห็นว่ามีผลระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 4.6 เท่านั้น

ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการ
ตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ระดับมาก และมากที่สุด มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 44.6
และ 43.1 ตามลำดับ ส่วนที่เห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อย และน้อยที่สุดมีเพียงร้อยละ 11.1 และ
1.1 ตามลำดับ เท่านั้น

การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษา
ต่อระดับปริญญาเอก ระดับมาก และมากที่สุด มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 38.3 และ 37.4 ตามลำดับ

ส่วนที่เห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับน้อย และน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 18.6 และ 5.7 ตามลำดับเท่านั้น

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.7 เห็นว่าเรื่องนี้ มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ระดับมากที่สุด และเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจรองลงมา ระดับมาก ร้อยละ 26.0 มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่ามีผลระดับน้อย ร้อยละ 2.3

และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุดได้ดังนี้ คือ 1)ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ร้อยละ 71.7 2)ภาระหน้าที่การงานและครอบครัว ร้อยละ 64.0 3)หลักสูตรวิชาที่ศึกษา ร้อยละ 46.6 4)ความเชื่อมั่นในสถาบัน ร้อยละ 46.3 5)ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 43.1 6)รูปแบบวิธีการศึกษา ร้อยละ 40.9 และ 7)การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 37.4

ส่วนประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยนำเสนอไว้ ไม่มีผู้สอบถามรายใดเสนอข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด

1.3 ผลการศึกษาลักษณะของหลักสูตรวิชาการบริหารจัดการการศึกษาที่ต้องการ

1.3.1 ผลการศึกษาลักษณะของหลักสูตรวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ที่ต้องการ (ต้องการหลักสูตรเน้นทางใด ลักษณะงานวิทยานิพนธ์ แบบแผนของหลักสูตร จำนวนนักศึกษาที่เหมาะสม และความรู้และทักษะที่ต้องการ) รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละของลักษณะของหลักสูตรวิชาการบริหารจัดการการศึกษาที่ต้องการ

ข้อมูลความต้องการ	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ	หมายเหตุ
15. ความต้องการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ระดับปริญญาเอกที่เน้นหนักไปในทางใด			
1. เน้นการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำ	159	45.4	
2. เน้นการฝึกทักษะในเชิงปฏิบัติ	36	10.3	
3. เน้นทฤษฎีและความรู้เชิงวิชาการ	28	8.0	
4. เน้นทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติเท่ากัน	127	36.3	
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)	-	-	
16. ต้องการศึกษหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ที่มีการจัดทำวิทยานิพนธ์ 36 หน่วยกิต ควรเน้นการทำวิจัยแบบใด			
1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)	111	31.7	
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	24	6.9	
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research).....	48	13.7	
4. การวิจัยและพัฒนา (Research & Development).....	163	46.6	
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)	4	1.1	

“เคยเรียนระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคอีสาน ทางมหาวิทยาลัย xx ได้จัดเตรียมความพร้อมวิชาสถิติให้ก่อนเรียนจริง เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ควรทำ สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน” (REC. 4.3; REC. 5.1 และ REC. 9.4)

2.1.2 รายวิชาเอกซึ่งสาขาวิชาฯ ได้นำเสนอให้พิจารณา 4 วิชา ดังนี้ 1)การวิเคราะห์ และศึกษานโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาท้องถิ่น 2)การสัมมนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารการศึกษา 3)การพัฒนาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาพอเพียง 4)ระเบียบวิจัยขั้นสูงทางการศึกษา ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกแห่ง ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดวิชาระเบียบวิจัยขั้นสูงทางการศึกษาเข้าในหลักสูตรนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะวิชานี้มีความจำเป็นสำหรับทำวิทยานิพนธ์ และควรรู้ระเบียบวิจัยหลากหลายรูปแบบ เช่น วิจัยเชิงปริมาณ วิจัยเชิงปฏิบัติการ วิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยสถาบัน วิจัยอนาคต วิจัยเชิงประเมิน เป็นต้น ส่วนรายวิชาอื่นๆ ก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ และมีผู้ร่วมสัมมนาบางรายเสนอให้เน้นไปยังวิชา การพัฒนาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาพอเพียง และให้ปรับชื่อหลักสูตรเป็น หลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารการศึกษา จะเห็นได้จากตัวอย่างการสะท้อนความคิดเห็นจากผู้ร่วมสนทนา เช่น

“ระเบียบวิจัยขั้นสูงทางการศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากๆ เพราะจะเป็นพื้นฐานในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก แต่ควรเน้นมาที่ทางการบริหารการศึกษา และนำไปใช้จริงในหน่วยงานของตนเอง” (REC. 1.3; REC. 3.2; REC. 10.2 และ REC. 14.5)

“ควรให้ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา และหรือหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา ได้เรียนรู้วิจัยหลากหลายรูปแบบ เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท แต่ใจจริงอยากให้เห็นวิจัยที่นำมาใช้ประโยชน์ในสถานศึกษา เช่น วิจัยเชิงประเมิน วิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น” (REC. 2.3; REC. 5.2; REC. 8.5 REC. 12.2 และ REC. 14.2)

“เป็นเรื่องที่น่ายินดี น่าสนใจ และเป็นเรื่องที่ทำทายนมาก ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา โดยน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรนี้ แต่ขอฝากว่าให้ทำจริงจัง พวกเราอยากเห็นว่าจะเกิดผลตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ จะดีไหมถ้าเปลี่ยนชื่อหลักสูตรเป็น หลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารการศึกษา” (REC. 6.4 และ REC. 10.2)

2.1.3 สำหรับรายวิชาซึ่งเป็นวิชาเลือก ผู้วิจัยและคณะได้นำเสนอไว้ 11 วิชา ประกอบด้วย 1)การวิจัยและพัฒนาทางการบริหารการศึกษา 2)สัมมนาวิจัยสถาบัน 3)สัมมนาการวิจัยเชิงคุณภาพทางการบริหารการศึกษา 4)ภูมิภาคศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมโดยใช้หลักปรัชญาพอเพียง 5)ทฤษฎีพัฒนาท้องถิ่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6)การจัดการคุณภาพการศึกษา 7)ภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 8)คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำทางการศึกษา 9)ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา 10) ธรรมชาติของระบบการศึกษา 11)การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารการศึกษาของประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมถูกต้องแล้ว สามารถเลือกวิชาใดวิชาหนึ่งมาทำการเรียนการสอนได้เลย เพราะมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และให้ความสำคัญกับวิชา ภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การจัดการคุณภาพการศึกษา และวิชาสัมมนาการวิจัย ค่อนข้างสูง จะเห็นได้จากผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เช่น

“เห็นด้วยที่จัดให้มีวิชาวิจัยและพัฒนาทางการบริหารการศึกษา เพราะเราเรียนบริหารการศึกษา จะต้องทำวิจัยที่เน้นหนักทางการบริหาร มิฉะนั้นจะเป็นหลักสูตรอื่น” (REC. 1.5; REC. 2.1; REC. 4.1 และ REC. 7.1)

“วิชาภาวะผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การจัดการคุณภาพการศึกษา และวิชาสัมมนาการวิจัย เป็นวิชาที่ตรงกับยุคสมัย กระทรวงศึกษาธิการ กำลังเร่งการกระจายอาจ ผู้บริหารการศึกษาควรศึกษาเรื่องนี้ ให้ลึก ส่วนวิชาสัมมนาการวิจัย ก็ควรบรรจุลงในหลักสูตรเช่นกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารนำเสนอ ผลงานวิจัย และมีเวทีที่จะนำเสนอหรือเผยแพร่ต่อไป” (REC. 2.3; REC. 4.1; REC. 6.1 และ REC. 12.2)

“เห็นด้วยทุกวิชาที่ทางสาขาวิชาจะจัดทำกรเรียนการสอน เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ทั้งนั้น แต่ ขอให้ทำจริงจัง” (REC. 3.3 และ REC. 4.4)

2.1.4 สำหรับ วิทยานิพนธ์ 36 หน่วยกิต ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ามีความจำเป็นจะต้องจัดทำ วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก ควบคู่กับการเรียนรายวิชาอื่นๆ จำนวนหน่วยกิต ของวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่ เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และมีกลุ่มผู้ร่วมสนทนาจำนวนมากที่เห็นว่าควรเปิดหลักสูตรที่ทำ วิทยานิพนธ์อย่างเดียว วิทยานิพนธ์ที่ทำควรนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารการศึกษามากที่สุด และมีข้อมูล ที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือผู้ร่วมสนทนาบางคนเสนอให้สามารถเรียนจบปริญญาเอกโดยไม่ต้องทำวิจัย จะ เห็นได้จากการสะท้อนความคิดเห็นของกลุ่มผู้ร่วมสนทนา ดังนี้

“การจัดทำวิทยานิพนธ์ หรือวิจัย เป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับการเรียนการสอนระดับปริญญาโท-เอก เห็นมหาวิทยาลัยบางแห่ง สามารถเรียนจบ ป.โทบริหารการศึกษา สามารถเรียนจบได้โดยไม่ต้องทำวิจัย ซึ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะจบ ป.โท-เอก ต้องเก่งวิจัย” (REC. 2.2; REC. 4.1; REC. 7.1 และ REC. 14.1)

“ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ชนิดที่ไม่ทำวิจัย ก็จบปริญญาเอกได้หรือไม่” (REC. 5.2)

“มหาวิทยาลัยไม่ลองเปิดหลักสูตรปริญญาเอก ที่เน้นการทำวิจัยอย่างเดียว ก็สามารถเรียนจบได้ เป็นเรื่องที่ดีท้าย และควรทำลองดู” (REC. 3.2; REC. 6.1; REC. 7.3 และ REC. 13.1)

“วิทยานิพนธ์ทุกวันนี้ ส่วนใหญ่ทำเพื่อจบ เกิดประโยชน์ต่อองค์กร หน่วยงานน้อยมาก ส่วนใหญ่ใช้ เพื่อการค้นคว้าเท่านั้น หรือเป็นวิจัยขึ้นหิ้งมากกว่า ควรทำวิจัยชนิดที่ได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง” (REC. 9.2; REC. 10.1 และ REC. 11.5)

2.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ ดังนี้

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ได้นำเสนอสาระของรูปแบบการเรียนการสอน ระดับปริญญาเอกโดยสรุป ความว่า มาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับ บัณฑิตศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่ับ หน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้คือ 1) แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จ ปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และ 2) แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้คือ 1) แบบ 2.1 ผู้เข้า ศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อย กว่า 12 หน่วยกิต และ 2) แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทั้ง 14 แห่ง ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทางสาขาวิชาที่จะจัดทำโครงการเรียนการสอนโดยใช้แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต เนื่องจาก เห็นว่าถ้าใช้แบบ 1.1 แบบ 1.2 หรือ แบบ 2.2 จะทำให้ทำงานหนักเกินไป การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นก่อนการทำวิทยานิพนธ์ จะทำให้ได้ประโยชน์ เป็นฐานความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ เป็นการสร้างความมั่นใจได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้จากผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้สะท้อนความคิดเห็นไว้ดังนี้

“เรียนโดยทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียวคงไม่ไหวแน่ ยากเกินไป ไปเรียน ไปพบอาจารย์เป็นประจำ น่าจะมีโอกาสจบ ป.เอก ได้ เห็นด้วยกับรูปแบบ 2.1 ที่ทางมหาวิทยาลัยจัด” (REC. 4.2; REC. 6.5; REC. 13.1 และ REC. 13.4)

“จบปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัย XXX ศูนย์ XX ไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์ จะสามารถเรียนต่อได้ไหม และจะเรียนจบปริญญาเอกได้หรือไม่ และเห็นด้วยที่กำหนดหน่วยกิตของวิทยานิพนธ์เป็น 36 หน่วยกิต” (REC. 3.4 และ REC. 10.5)

2.3 ด้านจำนวนนักศึกษาแต่ละรุ่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ ดังนี้

ผู้วิจัยในฐานะผู้ดำเนินรายการจัดสนทนากลุ่ม (Moderator) นำเสนอข้อมูลว่า ในเรื่องจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาเอก ไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าจำนวนเท่าใด เพราะมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีจำนวนนักศึกษาในแต่ละรุ่น แต่ละแห่งไม่เท่ากัน มหาวิทยาลัยบางแห่งรับ 30 - 50 คน บางแห่งรับ 100 คน บางแห่งรับ 10 - 20 คน ต่อรุ่น สำหรับสาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รับไม่เกิน 20 คน ต่อรุ่น โดยคำนึงถึงศักยภาพด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น จำนวนอาจารย์ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จำนวนกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น ผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วยกับจำนวนนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจะรับในแต่ละรุ่น ว่ามีความเหมาะสม แต่มีผู้ร่วมสนทนาจำนวนหนึ่งเห็นว่าควรรับเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เห็นว่าการเรียนระดับปริญญาเอกไม่ใช่นั่งเรียนอย่างเดียว ควรจะได้มีการเรียนรู้จากผู้เรียนด้วยกันอย่างหลากหลาย หรือผู้ร่วมสนทนากลุ่มหนึ่งเห็นว่ารับจำนวนมากหรือน้อยไม่มีความสำคัญ สำคัญที่ศักยภาพของมหาวิทยาลัยจะสามารถทำให้ผู้เรียนจบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมีคุณภาพได้หรือไม่ ดังตัวอย่างการสะท้อนความรู้จากผู้ร่วมสนทนา ดังนี้

“จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาเอกแต่ละรุ่นไม่ควรเกิน 15 คน เพราะถ้ามากกว่านี้ จะไม่ได้ผล คนเรียนอ่อนจะไม่มีโอกาสได้แสดงความสามารถ” (REC. 1.2; REC. 2.1; REC. 5.1; REC. 12.3 และ REC. 14.4)

“การรับจำนวนมากๆ แสดงว่าทางมหาวิทยาลัยมุ่งกำไรมากกว่าหวังผลในเรื่องคุณภาพ การเรียนในระดับปริญญาเอกไม่ต้องมากเกินไป เพราะจะต้องเน้นเรื่องคุณภาพ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับมหาวิทยาลัยบางแห่ง ในส่วนกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่ง รับจำนวนมากถึง 40 - 50 คน หรือเป็น 100 คน” (REC. 1.5; REC. 3.5; REC. 4.5; REC. 8.2; REC. 11.5; REC. 11.5; และ REC. 13.4)

“การรับนักศึกษาจำนวนมาก เป็นเรื่องดีเพราะจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาจากผู้เรียนด้วยกัน เพราะแต่ละคนมีดีแตกต่างกันออกไป เรียนน้อยคนจะเหงา” (REC. 10.2)

“มหาวิทยาลัยบางแห่งรับเข้าศึกษาเป็นจำนวนมากๆ แต่นักศึกษาไม่สามารถเรียนจบตามระยะเวลาที่หลักสูตรที่กำหนดไว้ มีจำนวนไม่ถึง 10 % ที่สามารถเรียนจบเช่น มหาวิทยาลัย XXX และราชภัฏ XXX เป็นต้น จึงไม่ควรรับเยอะ แต่ขอให้เน้นคุณภาพ แต่ก็ไม่ควรเคร่งครัดจนเกินไป” (REC. 1.5; REC. 2.2; REC. 4.5; REC. 7.1; REC. 10.5; REC. 13.5 และ REC. 14.2)

2.4 ด้านอาจารย์ผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผู้วิจัยในฐานะผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ได้เสนอสาระเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน โดยยึดตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ที่ประชุมได้เข้าใจซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน และอาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา ผู้ร่วมสนทนากลุ่มให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเป็นเกณฑ์ที่สำคัญยิ่งว่า ผู้สอนระดับปริญญาเอกต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จบการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไป ผู้สอนควรเป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการด้านการบริหาร จะมีความสามารถบริหารการศึกษาหรือไม่ก็ได้ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตสูง ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสาขาการบริหารการศึกษาจากภายนอก ทั้งจากมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน หรือหน่วยงานองค์กรการที่มีชื่อเสียงได้เข้ามาทำการสอนในสัดส่วนที่เหมาะสม

“จำนวนอาจารย์มากน้อย ไม่สำคัญ สำคัญที่คุณภาพของอาจารย์มากกว่า ถ้ามีจำนวนน้อย ควรดึงอาจารย์เก่งๆ จากที่อื่น ๆ มาช่วยทำการสอนบ้าง เพื่อความหลากหลาย เพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียน” (REC. 1.3; REC. 2.2; REC. 4.4; REC. 7.2; REC. 11.3 และ REC. 13.4)

“อาจารย์ผู้สอนประจำควรจบปริญญาเอกเท่านั้น เพราะสอนปริญญาเอก จบเพียงปริญญาโทมาสอนปริญญาเอก ถือว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง” (REC. 1.5; REC. 4.5; REC. 6.3; REC. 8.4; REC. 11.1; REC. 11.5 และ REC. 14.4)

“คุณธรรมจริยธรรมของอาจารย์ผู้สอน เป็นเรื่องสำคัญ อาจารย์มหาวิทยาลัยบางแห่ง บางคน มักแสวงหาผลประโยชน์จากนักศึกษา หลากหลายรูปแบบและเป็นประจำ เช่น จัดงานเลี้ยงเป็นประจำ ฉลองงานในวันต่างๆ ของอาจารย์เกินความเหมาะสม จัดทัศนศึกษาหรือศึกษาดูงานบ่อยและเกินความจำเป็น” (REC. 1.5; REC. 3.5; REC. 4.2; REC. 10.2 และ REC. 13.4)

2.5 ด้านอาจารย์กำกับ-ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ได้นำเสนอมาตรฐานด้านอาจารย์กำกับ-ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้ผู้ร่วมสนทนาได้รับฟังเพื่อการอภิปราย ซึ่งมีสาระสำคัญ กล่าวคือ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา 2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรง

ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทําวินิจฉัยที่มีโช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

มาตรฐานด้านภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ มีสาระสำคัญคือ อาจารย์ประจำ 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกได้ไม่เกิน 5 คน หากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า 5 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 10 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องทำหน้าที่ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

ในเรื่องนี้ ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ความสนใจค่อนข้างสูง เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า การทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอกมีความสำคัญยิ่ง เป็นเกณฑ์ที่สำคัญที่จะทำให้นักศึกษาสามารถเรียนจบหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ที่ทำให้นักศึกษาเรียนสำเร็จตามหลักสูตรหรือไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นสำคัญ ส่วนตัวนักศึกษานั้นก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน แต่จะให้ให้น้ำหนัก หรือให้ความสำคัญน้อยกว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความเป็นกันเอง เสียสละเวลาให้กับนักศึกษา สามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเมื่อทุกสถานการณ์ ถ้าหากเคร่งครัดเกินไป พบตัวยากจะทำให้นักศึกษาเครียด จนบางคนไม่สามารถเรียนจบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่ความรู้อย่างเข้าใจในหลักทฤษฎีการบริหาร และมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา เป็นผู้ที่มีผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับของสังคมทางการศึกษา ควรจบการศึกษาระดับปริญญาเอกมาเป็นเวลานานพอสมควร อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณจากภายนอกก็ได้ขอให้มีความเอาใจใส่นักศึกษา จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความเป็นเอกภาพในการให้คำปรึกษา ดังตัวอย่างคำพูดที่ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

“อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความสำคัญที่สุด อาจารย์ต้องเป็นคนไม่ถือตัว คบง่าย และที่สำคัญต้องมีเวลาให้นักศึกษา” (REC. 1.3; REC. 3.5; REC. 6.2; REC. 8.5; REC. 11.3; REC. 11.5; และ REC. 13.3)

“เวลาที่นักศึกษามาพบ ไม่ค่อยเจออาจารย์ มีความเครียดมาก เสียเวลามาตั้ง ไกลแล้วไม่ได้เจอ บางทีตามไปพบอาจารย์ที่ต่างจังหวัดไกลๆ แต่ก็ไม่มีรับคำปรึกษา” (REC. 9.3; REC. 11.2 และ REC. 13.3)

“ผมมีเพื่อนเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ที่มหาวิทยาลัย XXXXX เขาไม่ได้รับการปรึกษาที่ดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา เขาเครียดจัด เขากลับไม่จบ เขาล้มป่วยเป็นอัมพาต และในที่สุดเขาก็เสียชีวิต เป็นเรื่องที่เลวร้ายมาก อย่าให้เกิดที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามนะ” (REC.12.1)

“อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่จำเป็นต้องมีหลายคน เพราะแต่ละคนพูดไม่เหมือนกัน ทำให้นักศึกษาสับสน ไม่รู้จะเชื่อใครดี” (REC.12.1 และ REC. 14.5)

“อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความรู้ทางการบริหารการศึกษา ถ้ามีประสบการณ์การบริหารการศึกษายิ่งดี เพราะบางคนเป็นอาจารย์เด็ก ๆ ไม่เข้าใจบริบทของการบริหารสถานศึกษา ยึดแต่หลักการทฤษฎี ไม่มองถึงความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่” (REC. 1.5; REC. 4.3; REC. 7.2; REC. 8.3 และ REC. 10.2)

“อาจารย์ที่ปรึกษาควรเข้าใจความรู้สึกของนักศึกษาบ้าง นักศึกษาส่วนใหญ่ยึดปฏิบัติตามอยู่แล้ว เพราะอยากจบโดยเร็ว” (REC. 5.3; REC. 8.2; REC. 8.5 และ REC. 11.4)

“เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษามาก บางทีจบไปแล้วแทบไม่อยากจะกลับไปเยี่ยมหาอีก ถ้าไม่จำเป็น” (REC.12.1; REC.14.1 และ REC.14.4)

2.6 ด้านสื่อ อุปกรณ์การศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลด้านสื่อ และอุปกรณ์การศึกษา ที่เสนอไว้ในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช 2550 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่สำคัญเพื่อให้ที่ประชุมกลุ่มวิพากษ์ถึงความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะดังตัวอย่างดังนี้คือ เครื่องมัลติมีเดีย โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายภาพ 3 มิติ (Visualize) เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะพร้อมจอ โทรทัศน์สี 29 นิ้ว เครื่องบันทึกและฉายวีดิทัศน์ วิทย์ – เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องขยายเสียงช่วยสอน เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง Laser Printer เครื่อง Scanner เครื่องสำเนาเอกสาร ระบบดีจิตอล เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่องเรียงหน้ากระดาษ เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า จานรับดาวเทียม ระบบ INTERNET เป็นต้น ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้วิพากษ์วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะตามสมควร สรุปได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อ อุปกรณ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอมีความเพียงพอ มีความเหมาะสม และมีความทันสมัยแล้ว และขอให้ทางสาขาวิชาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และบางรายเสนอให้ทางสาขาจัดอบรมวิธีใช้คอมพิวเตอร์ ในการสืบค้นข้อมูลสำหรับการทำวิจัย และมีผู้ร่วมสนทนากลุ่มบางรายเสนอให้แจกคอมพิวเตอร์แบบพกพา (โน้ตบุ๊ก) ฟรีแก่ผู้เรียน ดังตัวอย่างการสะท้อนความคิดต่อเรื่องนี้ดังนี้

“อุปกรณ์ของมหาวิทยาลัยบางแห่งเก่ามาก โรงเรียนมัธยมประจำตำบลบางแห่ง ยังดีกว่า หวังว่าที่สาขาบริหารจัดการการศึกษา คงไม่เป็นเช่นนั้น หรือบางแห่งซื้อใหม่แต่ไม่ยอมเอาออกมาใช้ มันจะเกิดประโยชน์อย่างไร” (REC.1.1; REC.11.1 และ REC.14.4)

“อุปกรณ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอมีมากพอแล้ว มีความทันสมัยแล้ว ควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาอย่างจริงจัง อย่างคุ้มค่า” (REC. 1.3; REC. 3.5; REC. 7.2; REC. 8.5 และ REC. 11.3)

“นักศึกษาระดับปริญญาเอก เสียค่าเล่าเรียนเป็นจำนวนมาก ควรได้รับการบริการที่นี้ในเรื่อง IT และควรซื้อคอมพิวเตอร์ โน้ตบุค แจกฟรีทุกคน จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี” (REC. 3.3; REC. 3.4 และ REC. 13.5)

“ทางสาขาวิชาควรจัดอบรมผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบ IT และที่สำคัญเป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็น สอนวิธีการทำ power point การนำเสนองานง่ายๆ ให้” (REC. 2.3; REC. 3.5; REC. 5.2; REC. 6.1 และ REC. 12.3)

2.7 ด้านแหล่งวิทยากร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่สรุปสาระสำคัญจากหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช 2550 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่า มีแหล่งวิทยากร แหล่งเรียนรู้ต่างๆ อาทิเช่น ห้องสมุดและแหล่งค้นคว้า สำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเครือข่าย มีเอกสารตำรา วารสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีจำนวนพอเพียง มีฐานข้อมูล E-Databases ฐานข้อมูล E-Journals ฐานข้อมูล E-Theses และ Open Access Databases มีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนที่อยู่ข้างเคียงเป็นจำนวนมากที่เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นต้น งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 (ไม่รวมเงินเดือน) ปีละ 3,000,000 บาท โดยประมาณ

“เห็นด้วยที่จะสามารถเรียนจบโดยเร็ว ไม่ควรกักนักศึกษาไว้ ใครเก่งก็ให้จบไปเลย มีมหาวิทยาลัย บางแห่งไม่ยอมให้นักศึกษาจบง่าย ไม่ทราบเพราะเป็นอะไร ผลประโยชน์อะไรบางอย่างหรือเปล่า” (REC. 12.2)

2.9 ด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผู้วิจัยเสนอข้อมูลด้านนี้พอสังเขป กล่าวคือ งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในระหว่างปี การศึกษา 2550 - 2554 (ไม่รวมเงินเดือน) ปีละ 3,000,000. บาท โดยประมาณ นักศึกษาต้องลงทะเบียน เรียนภาคเรียนละ 50,000.- (ภาคเรียนที่ 1-6) ภาคเรียนละ 25,000. บาท (ภาคเรียนที่ 7-8) ภาคเรียนต่อไป นักศึกษารักษาสภาพภาคเรียนละ 1,500. บาท จนกระทั่งครบระยะเวลาชั้นสูงที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรคือ 12 ภาคเรียน

กลุ่มผู้ร่วมสนทนาทั้ง 14 แห่ง ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน ค่าลงทะเบียนเรียน มีความเหมาะสมแล้ว ไม่มากไม่น้อยจนเกินไป และเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งของรัฐและเอกชนเห็นว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวถูกกว่าแห่งอื่นๆ มีส่วนหนึ่งเสนอแนะว่า แม้ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรไม่สูงมากนัก แต่เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษา หรือหัวหน้าหน่วยงาน-องค์กรต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองได้มากขึ้น จึงควรลดค่าเล่าเรียนลงอีก ผู้ร่วมสนทนาอีกจำนวนหนึ่งไม่กังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายมากนัก แต่กังวลใจในเรื่องโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากกว่า และเสนอแนะให้ผู้รับผิดชอบดูแลในเรื่องนี้ให้ดี ดังตัวอย่างการสะท้อนความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ค่าใช้จ่ายต่อเทอม มีความเหมาะสมแล้ว ไม่แพงจนเกินไป แต่ถ้าเป็นไปได้ขอให้ถูกลงกว่านี้หน่อย ได้ไหม เพราะส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาไม่ได้ร่ำรวยอะไร แต่อยากเรียน เพราะสนใจ ในหลักสูตร มีความเป็นไปได้สูงที่จะเรียนจบ” (REC. 2.3 และ REC. 10.3)

“ค่าใช้จ่ายไม่สำคัญพอมีสตางค์จะเรียนได้ ถูกกว่าโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพฯ เขาเก็บกันปีละ เป็น 1,000,000. บาท ของเราตลอดหลักสูตร 300,000 บาทนิดๆ เต็มใจจ่าย แต่ห่วงเรื่องเดียวคือจบไม่จบ มากกว่า แต่ก็อยากฝากเรื่องคุณภาพด้วย ไม่ใช่ว่าจ่ายครบจบแน่ คงไม่เป็นผลดีแน่นอน” (REC. 7.1 และ REC. 13.5)

“ค่าใช้จ่ายต่างๆ ระหว่างเรียน มีความพอดี พอเหมาะแล้ว ไม่มากไม่น้อยเกินไป ถูกกว่า มหาวิทยาลัย XXXXX ที่อยู่ใกล้เคียงเกือบครึ่งหนึ่ง ถูกกว่ามหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัย XXX และ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพฯ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ xxxx, xxx และ xxxx เป็นต้น ผมศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้พอสมควรเพราะกำลังคิดจะไปเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ถูกกว่า” (REC. 7.4 และ REC. 13.5)

2.10 ด้านการศึกษาดูงานต่างประเทศในระหว่างที่ทำการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลด้านนี้ว่า ตามตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา ของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาลงหลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2550 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไม่ได้ระบุข้อมูลในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด แต่ได้ตกลงเป็นการภายในของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรว่า

ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องจ่ายในภาคเรียนที่ 7 – 8 ภาคเรียนละ 25,000. บาท รวม 50,000.-บาท จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาดูงานต่างประเทศในระหว่างที่ทำการศึกษา

เรื่องนี้ มีผู้ร่วมสนทนาให้ความสนใจและร่วมให้ข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะอย่างหลากหลาย สรุปภาพรวมได้ว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนระดับปริญญาเอกควรไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ มีผู้ร่วมสนทนาจำนวนหนึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศ เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง และจำนวนหนึ่งเห็นว่าควรไปศึกษาดูงานต่างประเทศในระหว่างที่ทำการศึกษาแต่ไปประเทศที่ใกล้เคียง หรือประเทศในกลุ่มเอเชีย หลีกเลี่ยงการไปประเทศยุโรป และอเมริกา เพราะจะเสียค่าใช้จ่ายมาก และมีส่วนหนึ่งเสนอแนะในสาระสำคัญว่า การไปศึกษาดูงานควรให้นักศึกษา และหรืออาจารย์ที่กำกับควบคุม ได้มีการเสนองานทางวิชาการ งานวิจัยด้วย ไม่ควรไปทัศนศึกษาอย่างเดียวซึ่งเป็นการลงทุนไม่คุ้มค่า สาขาวิชา ควรประสานงานกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพื่อให้โอกาสนักศึกษาไปนั่งเรียน และทำวิจัยและเก็บข้อมูลภาคสนามในต่างประเทศ จะเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

“เพื่อผมคนหนึ่ง หลังจากเรียนจบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งมาแล้วหลายปี จนปานนี้ยังใช้หนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยังไม่หมด เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นแสน” (REC. 1.3 และ REC. 13.5)

“การเรียนระดับปริญญาเอกควรอย่างยิ่งจะต้องไปเมืองนอก เพราะปกติจะหาโอกาสไปยากมาก เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ และควรไปประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก เช่น อังกฤษ อเมริกา ออสเตรเลีย เป็นต้น” (REC. 2.3; REC. 7.1; REC. 4.4 และ REC. 10.5)

“การเรียนระดับนี้ ไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนไปเมืองนอก เพราะเสียค่าใช้จ่ายมาก ส่วนใหญ่ที่เห็น ก็มักไปเที่ยวกับทัวร์มากกว่า คือไปเที่ยวมากกว่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการแต่อย่างใด หรือเกิดประโยชน์น้อยมาก” (REC. 6.4 และ REC. 14.5)

“ควรไปทัศนศึกษาที่เมืองนอก การไปควรให้ได้ประโยชน์หลายอย่าง ทั้งสนุกและก่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย 50-50 จะเหมาะกว่า 50 หลัง สำหรับการนำเสนอผลงานทางวิชาการ-งานวิจัยของนักศึกษา ของอาจารย์” (REC. 3.4; REC. 13.5; REC. 5.1 และ REC. 13.2)

“มหาวิทยาลัยควร ประสานกับ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ที่เปิดสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ให้โอกาสนักศึกษาเราไปทำวิจัยที่ต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ให้โอกาสเขาด้วย เป็นการแลกเปลี่ยนกัน จะเกิดประโยชน์สูงสุด ได้ทั้งวิจัย ได้ทั้งภาษา” (REC. 4.2 และ REC. 14.4)